

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

12. Aliæ in voluntate permotiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

templandam transuola: est enim hoc quàm maximè vicinum; reperiesque plurimum quod ames, quod suspicias in illo; & quamquam ijs quæ iam antè cogitata similia sint, erunt tamen hoc loco tanto gratiora, quo personæ solent amabilius menti obuersari. Quòd si hinc denique ad Deum ipsum contemplatione sustollaris, tum verò extremam dignamque orationi tuæ coronidem impofueris: id tamen quomodo fieri possit, separatim, & loco conuenientiore dicetur.

Adhæc satis fuerit, vno verbo breuitatis causa monuisse, fore frequenter opportunum desistere in opposita vitia, & perperdere quantum illis mali insit, totque modis malum, quor bonum dici: est enim Primò, naturæ quædam euersio; Secundò, dissonantia & inimicitia quædam eius cui inest; Tertio, malignitas quædam & inuidia, quæ bonum arcet, varia mala importat; Quarto, vitia plurima, fœda, probrosa profeminat. Atque hinc erga id quod peruersum est excitatur odium, eo modo, ordine, & cita multiplex vt amorem dixi erga virtutem.

Ceterùm id quoque ad extremum tenere debemus, parili ad permouendam voluntatem vi pollere bonum & malum, siue verè fuerit eiusmodi, siue tantum eiusmodi esse credatur: at verò cum neque rationi sit consentaneum, vt veris æquentur falsa, planeque presentissimi sit periculi, & propè certi exitij duce falsitate abduci, hinc nobis, quod inirio monuimus, iudicium & ratio solerti oculo vigilent, vt simulata à sinceris, à veris ficta secernant, idque semper pro certo habeant, bonum esse non posse quod non fuerit honestati virtuti que coniunctum; quod verò à virtute, à ratione, à Deo seiunctum fuerit, non nisi malum esse posse.

CAPVT XII.

Aliæ in voluntate motiones recensentur.

EX ea quæ intercedit arctissima corpori cum anima coniunctione, cum experiamur nihil deferri ad sensus, quin protinus in ipsam animam, vel percussum, vel expressum penetrat, ipsaque suo corpori tota sit sentiendi ratio; videri nouum non debet, si earum perturbationum quæ in appetitu sentiente insunt nomina, ad appetitum intelligentem, seu voluntatem transfero: ipsa enim est quæ amare, odisse, desiderare, fugere, gaudere, tristari, sperare, desperare, timere, audere, irasci perfectius dicitur. De his igitur pauca, tum de alijs affectibus qui sunt mistiores.

Cùm ergo desiderium sit motus in bonum absens, & concupitum; est virtutis, & rerum sanctarum desiderium inflammandum, partim exaggeratione honesti, & vtilis atque commodi quod illis inest, vt antè dictum est, partim sedula eius quæ in animum nostrum ex illis redundat pacis & perfectionis recogitatione. Verùm nihil ita stimulan-dis desiderijs est efficax vt amor, quare cuius amore
vehe-

vehementius instigabimur, proculdubio desiderio languescemus, huc ergo referamus quæ de amore dicta sunt. Visne desiderio imitanda Iesu Christi paupertatis flagrare: illam aestima, illam ama, expede, reuolue, ad eum vel similem modum quem habes ubi de intellectu virtutibusque tractauimus. Hoc autem semper adiungendum, (ac non in hoc solo, sed & in ceteris quoque singulis) vt contrarijs & obicibus remouendis diligenter innigiles; vnde quæ desiderio officiant, amolenda, refutanda, reuellenda sunt: cuiusmodi esse possent honoris vani amor, delicia, mollitudo, ignauia, vancordia, & plura id genus.

Gaudium verò seu lætitia cum sit quædam seu delectatio, seu quies ex bono, vel in bono præsentem quo fruitur; potest quidem non raro excitari, in eam animaduersionem se conferendo, quod plurima eaq; omni gaudio dignissima bona nobis adsint, vt quod Dei nobis fauor & gratia præstò sit, quod angeli, quod Sancti, quod se ipsa infinitus bonorum omnium inexhaustusque thesaurus, summè amabilis, summè desiderabilis Christus Iesus in SS. Eucharistia se nobis in amoris artham præbet. Sed & potest aliorum quasi gaudium sentiri, quod si cum eorum personam induens, eundem amorem, idem paupertatis desiderium in te ipso conaris exprimere, indeque pertentas quanto gaudio, quanta sui animi suauitate virtutis actiones obirent. Denique nostri ipsorum gaudium, & in rebus bonis & sanctis lætitiã, non excitamus, ac conseruamus, eique quantum dabitur inherere debemus, quoties diuinæ bonitati placuerit virtutis, perfectionis, rerum æternarum vel diuinarum nobis cogitationem edulcare.

De tristitia, non est quod multa dicam, quandoquidem hinc meliora sectamur: est tamen suus illi locus, tum quia merito & plurimum dolendum nobis est, tam esse à Sanctorum perfectione semotis, tum quia nescio quo pacto alicuius doloris interpunctu lætior existit ipsius lætitiæ sensus. Habet enim hoc dolor sanctus, qui vel de peccatis, vel de imperfectonibus, vel de beatitudinis dilatione dolet, habet inquam (quod non aliud dolor) vt ipso suo illo dolore, suauitatem cuiusdam quasi delicia in sinuet. Sed & valet plurimum, vt humilitatis & gratitudinis quasi balsamenti adhibitis, asseruari incorrupta lætitia valeat, at, quod in condimentis asfolet, cauendum ne acrior, ne quàm par sit acerbior, neue diuturnior vsurpetur.

Spei verò longè maior est nobis habendaratio, & ad illam confirmandam omnes adhibendæ sunt machinæ, cum ea sit ad præclaram omnem aggressionem necessaria: faciunt verò ad eam excitandam omnia, quæ de virtutis facilitate dicta sunt, & de diuina bonitate, promissisque adiuuentis cogitari possunt; excitatam verò inflammant quæcumque amorem & desiderium incendunt. Ad desperationem verò & à nequissima omnis boni peremtrice, peccati & malorum omnium potenti euocatrice, præ ceteris est cauendum. Magnis animis est opus, qui nihil opitulante Deo aggredi formident, nihil non consequi se posse credant.

Timore verò, cum ex mali formidati & exosi horrore nascatur, sapienter vitandum est, valerique non parum, siue ad peccata vitanda, siue ad simulandam virtutem, si prudenter adhibetur: si enim peccatum, quantumuis leue, alteri leuiori quidem, sed aliquo tamen additamento grauiori, & hoc ipsum iterum alteri, atque hoc tertium alij, ac ita deinceps sic cohæret, aut, si non cohæret, certè aliud quasi catenata serie sic allicit, vt ex vno in aliud tam sit pronus lapsus, vt ipse tua vi à præcipiti in ima casu cohibere te non valeas; quis non ad minima perhorrescat, ne per illa in grauisima pertrahatur? Adhæc cum tot sint quibus obstringimur gratitudinis nomina, tanta sit nostra socordia, tanta pronitas in peccatum, tam perfecta Sanctorum exempla, iudicia Dei Domini nostri tam seuera, possumusne non acrius ad illa trepidare? vnquamne in animam inducemus nostrum, vel laborasse nos satis, vel satis in virtute progressos? Timor ergo non sit ignauus ad cessandum, non ad contrahendos animos vilis, non ad retundendam cognitionis aciem perturbatus, non ad obtegendam veritatis lucem tenebrosus, sed qui Sanctorum exemplis, Dei iudicijs in mediū prolatis diligentiam iriter, animos excitet, ad sui disquisitionem sedulam impellat, nostrique, se blandè decipientis amoris, insidiosas fallacias salutariter detegat.

Atque hinc opportunè animus incitatur ad audendum, vt enim in rebus alijs, vbi effugij nullus superest locus, & instat quod abominaris malum; id vnum restat, vt audacter & animosè illud à tuis cernicibus propulses; ita cum diuinorū & seuerissimorum iudiciorum ineluctabilis necessitas incumbat, quid aliud quàm fortiter audendum, animusque omni ope & opera ad illa comparandus? restitasse, timuisse, pigritatum esse, quid, nisi ad maiorem pœnam, iuuabit? At verò in rebus illis magnis ausum fuisse, conatum esse, tentasse, pro magno habetur: & (quod non parum animos auget) insinuat se conatibus nostris bonus Deus, ipseque per imbecillas & imbelles vires nostras, præclaras de potentissimis nostris hostibus triumphos agere, victorias reportare amat. quare si nobis periuasum fuerit, copiosa & inexpugnabilia nobis volentibus à Deo esse parata auxilia, adèd vt pugnare voluisse, sit expugnasse, sit vicisse; quis quæso hominum eò vsque ignauus erit, vt firmissimis præsidijs, certa que, & in sola voluntate posita victoria, pugnare velle detrectet? idque tum maximè cum detrectati certissimus & exitialis est paratus interitus; non detrectantem, summa & votis omnibus optabilis, est exceptura felicitas. Certè, quæ diuina bonitas est, ea conditione nascimur, ea viuimus: nihil nobis est vel angustum, vel exile, vel breue cogitandum: ad diuina facti sumus, ab illis nostro vitio si excidimus, in miseriaque omnium miserimum barathrum detrudemur. Aude ergo, ô homo, aude; audentem iuuabit Deus; qui te antequam esses respexit, ille postquam es, & Iesu Christi pretioso sanguine redemptus es, numquam te despiciet, nisi te prior ipse despexeris.

Ecc

Au-

Audaciæ verò quasi flabrum est ira, quam & fortitudinis cotem dixere nonnulli: est enim exardescencia quædam efferuescentis animi contra id quod molestum est, & de quo vel vindictam sumere vult vel exigere pœnam: itaque ad indignationem animus incitatur rei indignitate cõsiderata, indeque demerita, vel iniuria sibi vel alteri illata pœnas iustas reposcit, quantoque vel grauius malum inflictum fuit, vel iustiores pœnæ possunt intentari, tanto potest acrius & sanctius ira concitari. Vt quid enim plurimis, sc̄ditissimis, grauissimis peccatis non commouebor? non mihi irascat? non diuinis iniurias pœnis voluntarijs vlciscar, expiabo, diuinumque mihi numen propitiare conabor? Vt quid non irascat in illos, qui vel Sanctos olim persecuti sunt, vel etiamnum minoris faciunt? Vt quid non eorum exemplo exardescam in id omne, quod diuinæ gloriæ promouendæ, quod exercendæ virtuti, quod perfectiõni acquirendæ repugnat?

Sic ergo ira, sic affectus ceteri excitantur. Ad Sanctorum verò gesta propius accedendo, trifariam nobis illos inferere possumus. Primò, Sanctorum affectus quasi intuendo quales in illis existerint, vt quo amore, quo desiderio huius illiusue virtutis flagrant, quantis animis obnitentia omnia perfringerent. Secundò, personam eorum affectusque subeundo, ira vt non iam iacturi, sed id ipsum in nobis experiri ac sentire videamur, ipsique nos in alienam transmutati personam paupertatis & virtutis ipsorum in nobis quasi in ipsis documenta capiamus: hinc enim nos exuimus, induimus alium, neque iam nostris sed alienis motibus & affectibus regimur. Tertio denique ad nos ipsos aperte palamque deuoluimur, vt ex aliorum comparatione & norma quæ debeat nostrorum morum & affectuum conformatio esse iudicemus; hinc valet ratiocinatio, hinc iudicium quo censemur ex aliorum exemplis quantum possit in nos redundare, quantum deriuare valeamus, quid illorum imitatione amare, quid odisse, quid persequi, quid fugere, quid sperare, quid timere, vnde lætari vel gaudere, quid audere, quid à nobis amoliri conueniat.

C A P V T XIII.

De alijs pijs affectibus qui passim afferuntur.

Hl quidem, quos diximus, affectus videtur, ij esse omnes qui in volutate esse possunt, & ex eorũ intellecta natura atque cõditione, fiet vt illorũ excitatio, cõseruatio, moderatio, reſtrãctio sit magis in promptu. Alij qui passim proferuntur affectus non nisi vel virtutũ actus, vel affectuũ modi, vel mixti sunt è pluribus.

2. 1. q. 180.
n. 3.

Ita admiratio, vt ab illa inchoemus, quamquã nullum ordinẽ certum præfigit, est, inquã, admiratio, iuxta D. Thom. diuũque Damascenum, *timor is quædam species consequens apprehensionẽ alicuius rei, excedentis nostram facultatem.* ita ille. Quod vt paulò falius, & ad vsum nostrum magis accommodatè dicamus, ab intellectu